

Hoezo, geen goede én goedkope stieren beschikbaar in Nederland?

Twee topstieren, dochtergetest en super bevruchters voor slechts € 16,00 per dosis uit voorraad leverbaar bij de ki met de beste prijs/kwaliteitsverhouding.

Roodfactor met eiwit!

Auke 107, dochter van Gansey's Leonidas Rf

Gansey's Leonidas Rf Goldwyn x A 90 Kian x AB 87 Lentini

- Prod. 89% +288 +0.12 +0.15 197 NVI
- Ext. 82% 107 105 111 106 111 Totaal
- Super gezonde uiers (celgetal 109)
- Pinkentier (geboorte gemak 104)
- Persistente (108) en laatrijpe vaarzen (106)
- Fantastische dochtergroep op NRM
- Robotgeschikt
- aAa 132

Machtige koeien met super uiers!

Talentino

Talent x A 90 Kian x AB 87 Lentini

- Prod.: 99% +602 -0.24 +0.18 183 NVI
- Ext.: 95% 106 109 110 108 111 Totaal
- Koeien met capaciteit, voorhand (104), inhoud (105)
- Met afstand de beste Red Holsteingroep op de NRM
- Gezonde klauwen: (klauwgezondheid 102)
- Persistente (104) en laatrijpe vaarzen (106)
- aAa 312

Talentinodochter Heerenbrink Alie 386

Jongvee is de melkkoe van morgen. Goede biest, voeren om te groeien en de focus op pensontwikkeling en vruchtbaarheid betekenen investeren in een lang en productief leven.

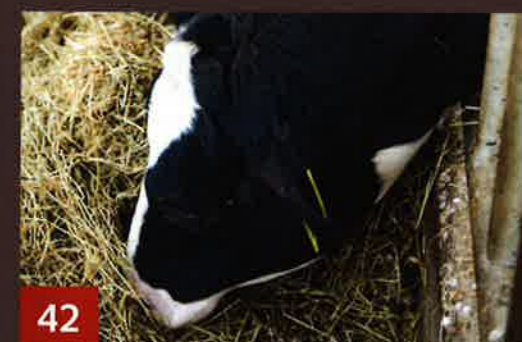
38

Biest is levensreddend. Het zorgt voor gezondheid en groei en legt daarmee de basis voor een productief leven.

40

In de melkperiode draait het om overgangen: van biest naar melk, van melk naar ruwvoer. Hoe voorkom je stress?

42

Van maximale groei naar optimale vruchtbaarheid. Welk rantsoen past het best bij deze verschillende fasen?

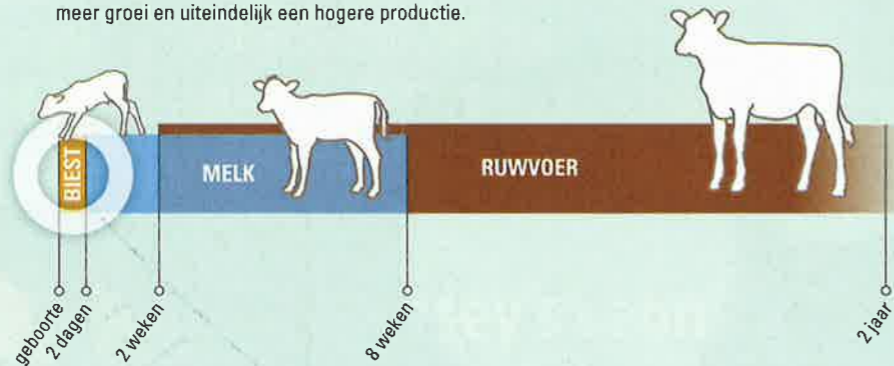
K.I. Kampen | De Bese 1 | 7722 PD Dalfsen
Tel.: 0529 - 431967 | Fax: 0529 - 434979
Internet: www.ki-kampen.nl | E-mail: info@ki-kampen.nl

Elke veehouder weet het: biest moet veel, vlug en vaak. Maar wat is veel, hoe snel is vlug en hoe vaak is genoeg? Duidelijk is wel dat een goede biestvoorziening minder uitval en medicijngebruik oplevert.

tekst Alice Booij

Biestperiode

Een pasgeboren kalf moet de eerste 24 uur 6 liter biest krijgen voor een voortvarende start. Dat zorgt voor een goede gezondheid, meer groei en uiteindelijk een hogere productie.

Kwaliteit biest te meten in bloed van kalveren tussen twee en vijf dagen

Biest levensbelangrijke basis

Een mens krijgt via de placenta nog vóór de geboorte immuniteit van de moeder mee. Kalveren niet, hun immuniteit bij de geboorte is nul. De allereerste biest moet daarom van de hoogste kwaliteit zijn. Nog voordat ziekteverwekkers binnenkomen, moeten de antistoffen in de biest hun weg hebben gevonden via lebmaag en darm naar het bloed.

Dat betekent dus dat het kalf zo snel mogelijk biest moet krijgen. 'De zuigreflex van het kalf is meteen na de geboorte het sterkst', geeft Anja Smolenaars, dierenarts bij GD, aan. 'Hoe sneller je een kalf na de geboorte voert, hoe beter het drinkt.' Henk van der Horst, jongveeopfokspecialist van Denkvit adviseert om elk kalf de biest van de eigen moeder te geven. 'Om een eventuele besmetting met para-tbc of salmonella te traceren.'

Binnen zes uur melken

De eerste biest van de koe bevat de meeste antistoffen, geeft Smolenaars aan. 'Beperk de eerste melking niet tot 2 liter, maar melk de koe volledig uit en voer deze biest de eerste 24 uur en als er nog over is ook nog de dagen erna. Biest bevat extra energie en antistoffen. Ook na 24 uur helpt het bij het voorkomen van diarree.' Ze geeft aan dat de hoeveelheid biest met de eerste melking niet meer dan een liter of acht hoeft te zijn. 'Bij 20 liter is de kwaliteit over het algemeen minder.'

Eile van der Gaast, productmanager Sprayfo bij Sloten, adviseert om de koe binnen zes uur na het kalven te melken. 'Daarna loopt de kwaliteit van biest terug. De voedingsstoffen en ook de immunoglobulinen in de biest gaan dan weer terug naar de koe, het proces wordt omgekeerd.'

Eerste keer twee tot vier liter

Voorop bedrijven waar ook gewerkt wordt met vaccinatie van droge koeien is dit snelle werken een belangrijk punt.

'Je vaccineert de koeien, zodat de biest meer antistoffen bevat, zorg dan ook dat je de koe snel melkt, de biest checkt op kwaliteit en het kalf snel voert.'

Met één fles van twee liter krijgen de kalveren genoeg biest de eerste keer. Tenminste, zo denkt de meerderheid erover. Sloten adviseert meer: liefst vier liter in het eerste uur. 'Bij goede kwaliteit biest volstaat 2,5 tot 3 liter binnen het eerste uur na de geboorte, maar om veehouders te stimuleren zo snel mogelijk zo veel mogelijk biest van goede kwaliteit

Tabel 1 – Geadviseerde biestverstrekking

bedrijf	wanneer	liter/kalf	hoe vaak/dag	hoelang	doel
Denkvit	binnen 1 uur	2 liter, 6 liter in 24 uur	3 x per dag	2-3 dagen	hoge IgG waarde in bloed
GD	binnen 2 uur	3 liter, 6 liter in 24 uur	3 x per dag	2-3 dagen	zo veel mogelijk antistoffen
Vetvice	binnen 2 uur	2 liter	3 x per dag	3 dagen	beter bescherming infecties
		15% lich.gew. in 24 uur			
Sloten	binnen 1 uur	4 liter, 6 liter in 24 uur	3 x per dag	3 dagen	vanaf dag 1 goede weerstand

Tabel 2 – Invloed van biestverstrekking op groei en gezondheid van kalveren (bron: École Nationale Vétérinaire, Toulouse 2009, Denkvit)

	biestverstrekking				
	nihil	slecht	matig	goed	super
IgG in bloed	0-5	5-10	11-15	16-25	> 25
gem. groei 0-4 wkn. (kg/dag)	0,73	0,81	0,85	0,90	0,92
voederconversie per kilo groei	2,9	2,6	2,5	2,0	1,9
diarree (dagen per kalf)	8,7	6,1	4,7	5,0	4,0
uitval (%)	33	11	7	3	4
dierenartskosten (\$)	12,50	9,85	7,40	7,07	6,20
% kalveren (totaal 633)	8	13	20	31	28

te geven adviseren wij 4 liter', geeft Van der Gaast aan. Dat veehouders hiervoor een sonde voor gebruiken, begrijpt hij. 'Wanneer je met de sonde voert, komt de melk per definitie in de pens. Dat is bij de eerste voeding geen punt. Bij de volgende voedingen is dat anders.' Jan Hulsen van Vetvice bevestigt dit. 'Overstromen van de pens mag, er is nog geen pensflora.' Hoe meer biest er in het kalf gaat, hoe beter het is. 'Het kalf moet uiteindelijk 15 procent van het lichaamsgewicht aan biest opnemen de eerste 24 uur, beter nog binnen 12 uur.'

Terwijl Smolenaars aangeeft dat het kalf zo veel mogelijk van de eerste biest mag opnemen – 'ze stoppen vanzelf wel als ze vol zitten' – geeft Van der Horst aan liever de controle erover te houden. 'Ze kunnen ook te veel drinken, als je controle wilt houden, zorg dan voor een gecontroleerde hoeveelheid.'

Om ervoor te zorgen dat de eerste melk ook bij warm weer hygiënisch blijft, geeft hij de tip om er yoghurt aan toe te voegen. 'Met 5 procent yoghurt verhoog je de microbiologische kwaliteit en dus de houdbaarheid. Ook biest kan rotten.' Bewaar de eerste biest voor een volgende voeding door die direct te koelen, of liever nog aan te zuren, adviseert Jan Hulsen. 'Doe je dit niet, dan voer je met de

Juiste hoeveelheid, kwaliteit én temperatuur

's Middags 15.00 uur. Een vaars kalf. Jans Brinkman haalt een portie coloQuick-biest uit de vriezer, laat het ontdooien en een uur later heeft het kalf 4 liter biest. 'Terwijl we de vaars pas 's avonds melken.' Het is een van de voordelen van het coloQuick-biestsysteem, zo geeft de melkveehouder met 210 melk- en kalfkoeien uit het Drentse Amen aan.

'Eerder werkten we met colaflessen waarin we de biest invroren. Het duurde uren voordat dat ontdooid was', herinnert Brinkman zich. 'Dan ging ik tussendoor even wat anders doen en dan vergat ik het ook weer.' Voor zo'n 4200 euro schafte hij de coloQuick aan. 'Nu testen we de biest met een biestmeter voordat we het invriezen. Er is veel verschil tussen koeien en

dankzij het meten krijgen de kalveren altijd de beste biest.' Daarbij is de hoeveelheid en de juiste temperatuur gegarandeerd. 'Zo krijgen de kalveren meteen een goede start.'

biest meteen ook een lading ziektekiemen.'

De biestkwaliteit houdt de kalverspecialisten volop bezig. 'Je wilt zeker weten dat het kalf genoeg antistoffen binnenkrijgt. Daarnaast geeft de biestkwaliteit informatie over de droogstand.' De tradi-

tionele biestmeter, die de biestdikte meet, is breekbaar en niet altijd nauwkeurig. 'Het apparaat is geïkht op kamertemperatuur, dat is anders dan lichaamstemperatuur', aldus Hulsen.

Biestkwaliteit meten

Een digitale refractometer, oftewel Brixmeter, voldoet beter, geeft Van der Horst aan. 'Die is verkrijgbaar vanaf 160 euro en met een paar druppels biest weet je of de kwaliteit goed is.' Een andere, nog betere optie is het onderzoeken van bloed van kalveren van twee tot vijf dagen oud. 'Aan de hand van deze uitkomsten kun je beleid maken over kalveropfok en droogstandsmanagement.'

Ook Hulsen geeft aan dat de hoeveelheid immunoglobuline, de IgG-waarde bij kalveren, nog veel te weinig gemeten wordt. 'Elke veehouder zou de dierenarts één keer per jaar een meting moeten laten uitvoeren.' Te veel veehouders denken te licht over de biestvoorziening. 'Biest geeft een betere bescherming tegen infecties. Het wordt onderschat wat een infectie aan energie kost', aldus Hulsen. Van der Horst voegt eraan toe dat een goed biestmanagement de basis is voor een gezond kalf. 'Het helpt bij het opstarten van het darmproces en werkt positief op de voedselbenutting.'

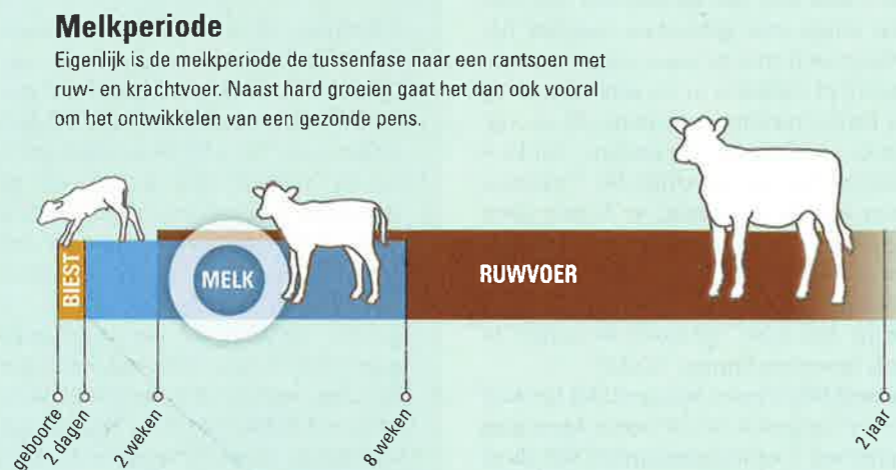
Wanneer het biestmanagement goed en volgens plan verloopt, kan het kalf een stootje verdragen, stelt Van der Gaast. 'Dan heeft het kalf een dijk van een basis. Dan kun je daarna bijna alles doen wat je wilt, dan gaat het gewoon goed.'

Zuigreflex is het sterkst vlak na de geboorte

Na de belangrijke biestperiode neemt de kunstmelk het over op weg naar een leven met ruw- en krachtvoer. Het draait in deze periode vooral om soepele overgangen naar het volgende rantsoen.

tekst Alice Booi

Meer aandacht voor het voorkomen van stress rondom spenen

Melkschema is maatwerk

De tijd dat het voerschema voor de melkperiode achter op de zak stond afgedrukt en door alle veehouders keurig werd toegepast, is verleden tijd. De ene veehouder gaat voor de goedkoopste opfok, de ander wil vaarzen die op 21 maanden kalven. 'Het kan allebei, maar vraagt een verschillend voerschema', geeft Herbert Bouwers, directeur van Alpuro Breeding aan. 'Het is maatwerk, afhankelijk van het doel van de veehouder en het management.' Een hoger of lager eiwitgehalte in de melkpoeder, langer of korter melk voeren zijn afwegingen die ieder bedrijf op basis van de bedrijfsspecifieke doelstellingen maakt.

Richard ter Beek, verkoppleider van AgruniekRijnvallei, noemt in zijn advies drie verschillende voerprogramma's: een gemakkelijk programma, een veilig programma en een met hoge groei als resultaat. 'Afhankelijk van de keuze is er ook een optimaal speenmoment: dat varieert van acht tot twaalf weken leeftijd.'

Rustig opbouwen

Jean Cranshof van Aveve wijst erop dat het er vooral om gaat de verschillende voerovergangen zo geleidelijk mogelijk te laten verlopen. 'Bij de start van kunstmelk begin je met 2 keer per dag 2 liter en dan bouw je het langzaam op. De lebmaag is nog klein en alle melk moet er wel inpassen.' Werken met een drinkautomaat heeft wat dit betreft een

positief effect op overgangen. 'Alle dagen krijgen de kalveren automatisch wat meer bij de opbouw van het schema of juist wat minder bij de afbouw naar het spenen.'

Doorgroeien met krachtvoer

Het doel van de melkperiode is dat het kalf klaar moet zijn om ruw- en krachtvoer te verwerken. 'Bij een opname van 2 kilo krachtvoer per dag kun je gaan afbouwen', adviseert Bouwers. 'Bij 3 kilo krachtvoeropname kun je spenen.' Het gewicht ligt dan rond de 100 kilo. AgruniekRijnvallei hanteert een borstomvang van één meter bij het speenmoment van het kalf. 'En een krachtvoeropname van minimaal 1,5 tot 2 kilo per dag.' Nutrifeed hanteert liever minimaal 1,5 kilo krachtvoeropname per dag als moment om te spenen. 'Het gaat er uiteindelijk om dat de kalveren zonder melk soepel kunnen doorgroeien', verklaart Symon de Jong van Nutrifeed. 'Dat kan alleen wanneer ze voldoende krachtvoer opnemen.'

Tabel 1 – Advies melkperiode

bedrijf	start	hoe lang	beste speenmoment	hoeveelheid melkpoeder	groei
Alpuro	dag 4	8-12 weken	bij 2,5 kg krachtvoer	40-45 kg	800 g/dag
Nutrifeed	dag 3	8-9 weken	bij 1,5 kg krachtvoer	35 kg	dubbel geboortegew.
Aveve	dag 4	8-9 weken	min. 1,5 kg krachtvoer	35-45	800-900 g/dag
AgruniekRijnvallei	na 1,5 dagen	9-11 weken	1 m borstomvang	35 kilo	800-900 g/dag

Naast kunstmelk krijgen kalveren eigenlijk al meteen ruwvoer, zodat ze snel kracht- en ruwvoer gaan opnemen. 'Bied dan ook meteen vers water aan', adviseert Cranshof. 'De melk komt in de lebmaag, het ruw- en krachtvoer in de pens en daar is voor de vertering ook water voor nodig.'

Hooi, luzerne of stro?

Bouwers geeft de voorkeur aan een combinatiebrok, waar ook ruwvoer in zit. 'Dat is gemakkelijk en het voorkomt fouten met te veel krachtvoer of ruwvoer met te weinig structuur.' Ter Beek kiest voor krachtvoer, gecombineerd met gehakseld tarwestro. 'Kalveren hebben meteen behoefte aan structuur en nemen het stro al snel op.' Als het niet in de voerbak ligt, gaan de kalveren aan het stro in de stal pluizen. 'Dat is in verband met coccidiose niet goed.'

Ter Beek geeft aan dat stro bovendien het voordeel heeft dat kalveren er niet te veel van opnemen. 'Ze moeten ook brok vreten, dat zorgt voor groei.' De Jong

Drinken en meteen wegen

Een kalverdrinkautomaat kan uitgerust worden met een weegplateau om zo de groei van de kalveren bij te houden. Gerrit Aanstoot van Holm & Laue, dat onder meer kalverdrinkautomaten verkoopt, schat dat zo'n 5 procent van de Nederlandse drinkautomaten is uitgerust met een weegunit, die zo'n 1250 euro extra kost. 'Het weegplateau bevindt zich onder de voorbenen van het kalf. Telkens als een kalf komt drinken, wordt het gewicht bepaald. Met een omrekening wordt het totale gewicht van het kalf berekend.'

Door dagelijks deze gewichten bij te

houden krijgen veehouders inzicht in de ontwikkeling van het kalf. 'In de melkperiode moeten de kalveren ongeveer één kilo per dag groeien. De variatie ligt tussen 900 en 1100 gram per dag', is de ervaring van Aanstoot. Door de groeicurve te combineren met het voerprogramma kan de melkgift ook aangepast worden. 'Normaal wordt op dag 45 de melkgift afgebouwd en rond dag 75 kunnen de kalveren dan gespeend worden. Bij een hogere groei kun je dit traject sneller inzetten, bij een lagere groei kun je nog wat langer melk doorvoeren.'

Kou vraagt 10 procent hogere concentratie

De kalversterfte op melkveebedrijven is in het eerste en vierde kwartaal hoger dan in de andere kwartalen, zo signaleert GD jaarlijks. 'Ondervoeding is een van de redenen', geeft GD-dierenarts Anja Smolenaars aan.

'Wanneer de temperatuur onder de circa 10 graden komt, hebben de kalveren meer energie nodig om zich warm te houden.' Ze adviseert om de kunstmelkconcentratie met 10 procent te verhogen. 'Maar dat betekent

dat de dieren ook meer water nodig hebben. Ze kunnen bijvoorbeeld tussen de middag water bijgevoerd krijgen.'

Voor veehouders die koemelk aan hun kalveren geven, luidt het advies: één liter per dag meer. Daarnaast noemt Smolenaars ook dat genoeg en droog stro van belang is. 'De dieren kunnen dan warm en droog liggen, waardoor ze ook bij sneeuw prima buiten in iglo's kunnen verblijven.'

geeft de voorkeur aan luzerne of hooi en juist niet aan stro. 'Stro is misschien goedkoop en prikkelt de penswand, maar er zit helemaal geen voedingswaarde in.' Hooi kan wellicht wat te veel suiker bevatten en daarom gaat de voorkeur uit naar luzerne. 'Dat is altijd smakelijk en is wat hoger in eiwit.'

Liever optimale groei

Aan het einde van de melkperiode is er zo'n 35 tot 45 kilo melkpoeder in het kalf verdwenen. 'Dat is ook weer afhankelijk van de doelen van de veehouder, maar met goede melkpoeder moet het lukken rond de 40 kilo', geeft De Jong aan, die het doel dat een kalf zo veel mogelijk grammen per dag moet groeien, wat nuanceert. 'Het doel bij spenen is een verubbeling van het geboortegewicht. Het klinkt wel stoer als je een groei van meer dan 1000 gram per dag realiseert tot spenen, maar het gaat niet om maximale, maar om optimale groei', geeft hij aan. 'Je wilt vooral ook de pensontwikkeling stimuleren, daarmee komen de kalveren na het spenen niet in een dip.'

Ter Beek geeft aan dat het spenen een heel belangrijk moment is in het jonge kalverleven. 'Ik zie te vaak dat de groei bij zo'n overgang stagneert, dat mag en hoeft niet.'

Kalveren die stilstaan in groei krijgen ook sneller te maken met ziekten, zoals luchtwegproblemen, geeft Ter Beek aan. 'Voorkom grote veranderingen, doe geen dingen tegelijk en ga harder voeren als de kalveren van de melk afgaan', luidt zijn advies. Het ruwvoer verandert in die periode ook van hooi of stro naar een meer melkveeachtig rantsoen. 'Dat komt qua vem en eiwit heel dicht bij de behoefte van het kalf', zo geeft hij aan. 'Maar bouw het rustig op en af en verander één ding tegelijk. Verander niet én het voeren én de huisvesting én haal ze niet ook nog van de melk af. Dat betekent stress.'

Stress voorkomen

Cranshof noemt veertien dagen als wenselijke tussenperiode. 'Laat ze eerst wennen aan een nieuw rantsoen, ga ze later spenen en nog later verhuizen. Stress heeft een grote invloed op de gezondheid en de groei.' Ook de biestvoorziening noemt Cranshof nog eens extra. 'We kunnen er niet genoeg op hameren: je kunt in de melkperiode doen wat je wilt, maar bij een onvoldoende biestverstrekking krijg je onherroepelijk problemen.'

Insemineren op 14 tot 15 maanden leeftijd betekent een gewicht van 375 kilo en dus 900 gram groei per dag. Een stevige ambitie die eisen stelt aan het rantsoen, met extra aandacht in de puberteit.

tekst Alice Booij

Puberteit vraagt terugschakelen naar minder intensief rantsoen

Van groei naar vruchtbaarheid

Als kalveren nog maar pas geboren zijn, kunnen ze meteen kennismaken met ruw- en krachtvoer. Een beetje hooi in het hok en wat krachtvoer of muesli erbij. Als het aan de opfokspecialisten ligt, blijven hooi en brok de eerste vijf tot zes maanden van het kalverleven in het rantsoen. Vooral vanwege het voorkomen van een besmetting met para-tbc. 'Bovendien zorgt hooi voor pensvolume en ontwikkeling van de pensspier, krachtvoer is nodig om de penspapillen te stimuleren', geeft jongveespecialist Edwin van Werven van De Heus aan, terwijl hij cijfers uit het jongveeopfokplan van De Heus met duizend kalveren erbij haalt. 'Uit de lineaire beoordeling van de bedrijfsinspectie blijkt dat deze kalveren als vaars 7 procent meer inhoud hebben dan kalveren die niet met hooi zijn opgefokt.'

Als krachtvoer adviseert Van Werven licht verteerbaar krachtvoer met veel zetmeel. 'Dat vormt propionzuur en stimuleert de groei van de penspapillen.' Het betekent al gauw 2,5 tot 3 kilo krachtvoer per kalf per dag, met een totaal van 17 procent eiwit in het rantsoen. Opfokspecialist Marco van Boheemen van Agrifirm adviseert liever luzerne naast onbeperkt brok. 'Het is constanter van samenstelling dan hooi, bevat genoeg eiwit en weinig suiker.'

Luzerne is een goed alternatief, geeft jongveeopfokspecialist Albert Hilbrands

van ForFarmers Hendrix aan. 'Mits de jonge kalveren dagelijks verse luzerne krijgen, anders eten ze de ene dag structuur en de andere dag alleen eiwit met kans op dunne mest. Hooi is gemakkelijker voor veehouders.'

Naast structuur en smakelijkheid mag het rantsoen de eerste vier maanden niet te veel suiker bevatten, noemt Hilbrands nog extra. 'Te veel suiker werkt laxerend. Hoe ouder kalveren worden, hoe gemakkelijker ze suiker kunnen verwerken.' Te veel suiker is vaak een probleem bij voedingsdiarree, geeft Van Boheemen aan. 'Waar vroeger te veel eiwit als oorzaak werd gezien, is nu duidelijk dat te veel suiker diarree veroorzaakt.'

Melkveerantsoen ter discussie

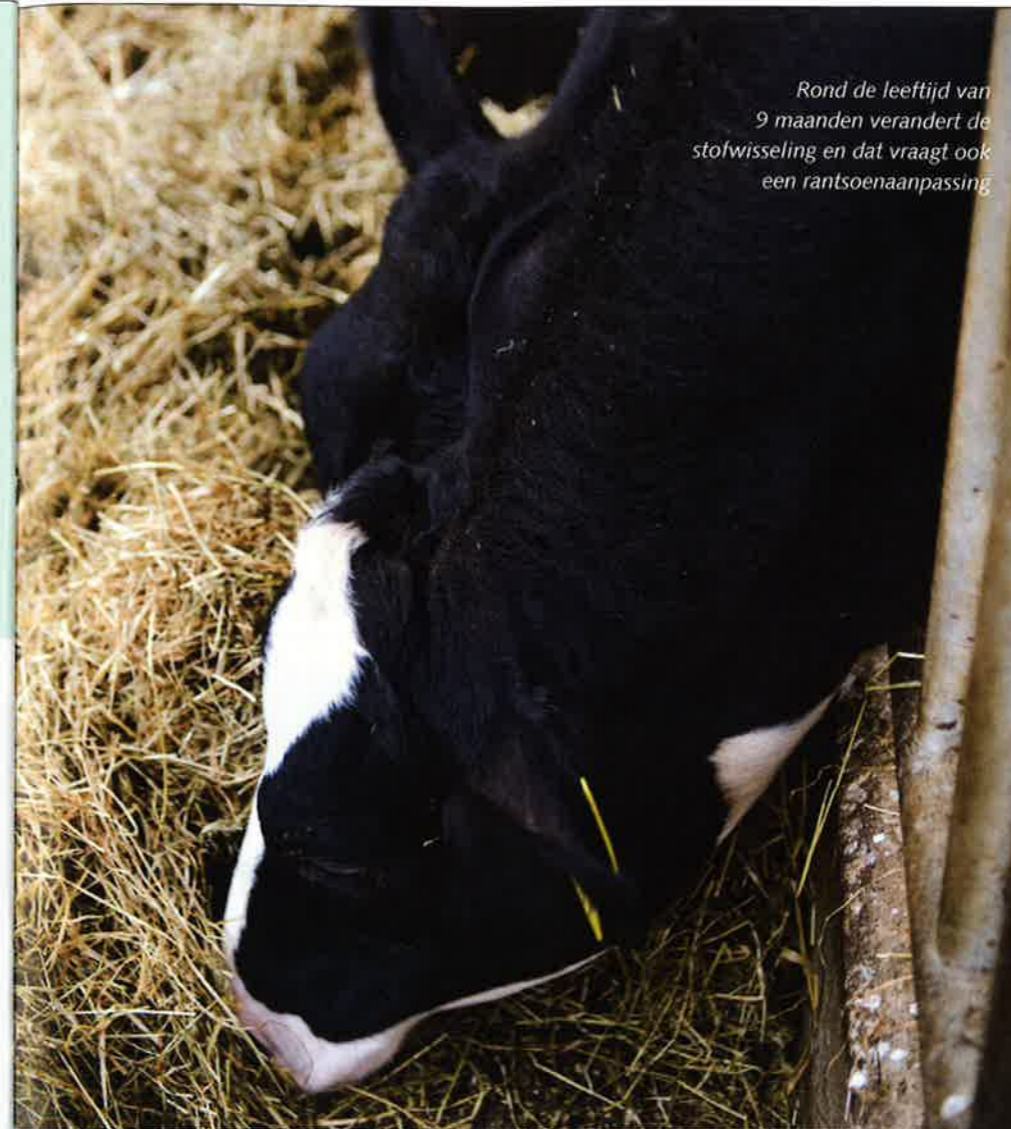
Vanaf vijf maanden kan er overgestapt worden op graskuil, met een hogere energiedichtheid, om zo 1000 tot 1200 gram groei per dag te halen. 'Een melkveerantsoen is te zwaar, te veel "boerenkool" en bevat over het algemeen te weinig eiwit', geeft Van Werven aan.

Tabel 1 – Advies ruwvoerperiode opfok

veevoerfabrikant	start ruwvoer	% eiwit tot 9 mnd.	% eiwit na 9 mnd.	% eiwit na dracht	groei	inseminatiemoment
De Heus	zo snel mogelijk	17	16	15	900 g/dag	370-380 kg
Agrifirm	zo snel mogelijk	18	15	15	5 cm/mnd.	1,30-1,40 m hoogte
ForFarmers Hendrix	zo snel mogelijk	17	15-16	14	900 g/dag	375-400 kg
ABZ Diervoeding	zo snel mogelijk	16	14	14	850-900 g/dag	1,30 m hoogte

Hilbrands vindt dat bepaalde koeienrantsoenen juist wel goed passen. 'De energiedichtheid van een melkveerantsoen is hoog. Dat past goed bij jongvee met een kleine maaginhoud. Voorwaarde is een hoog drogestofgehalte en een rustige verteerbaarheid.' Izak van Engelen van ABZ Diervoeding onderschrijft dit: 'Qua structuur, energie en eiwit past het koeienrantsoen perfect.' Maar niet iedereen heeft een voermengwagen, erkent hij. 'Kijk wel uit met herfstkuilen. Pinkenkuil zeggen veehouders dan, maar dat zijn ze absoluut niet. Ze zijn te nat, te slap en hebben te weinig suiker.' Voor bedrijven met een ruwvoertekort is er een goed alternatief: stro en krachtvoer. 'Succes is eigenlijk gegarandeerd. Dan heb je ook nog eens voldoende mineralen en zeker geen vervetting.'

Tot een leeftijd van acht tot negen maanden kan de groei eigenlijk niet gek genoeg gaan. Eruit halen wat erin zit, luidt dan het motto. Hilbrands adviseert een rantsoen van 950 vem en 17 procent eiwit. 'Voer eventueel wat soja bij als het

Rond de leeftijd van 9 maanden verandert de stolwisseling en dat vraagt ook een rantsoenaanpassing

rantsoen met kuil en brok te weinig eiwit bevat', geeft Van Werven aan. 'Liever soja dan raap, want dat is een betere kwaliteit. Het gaat vaak maar om 150 of 200 gram per dier en dat is relatief de goedkoopste groei zonder dat de dieren vervetten.'

Afremmen in puberteit

De lastigste tijd in de jongveeopfok noemen de specialisten de puberteit. De stofwisseling van de kalveren verandert

rond de leeftijd van negen maanden. Ze worden vruchtbaar en daarmee krijgen ze ook aanleg voor vetaanzet. 'Daarmee neemt de kans op dracht af. Vervetting en een eiwitoverschot kunnen in de puberteit leiden tot verminderde vruchtbaarheid', noemt Hilbrands als mogelijke problemen. 'Aan de andere kant wil je wel dat de skeletontwikkeling blijft doorgaan, dus zorg voor een goede vemeiwitverhouding.'

Van Werven: 'Veehouders moeten hier

Tegen ibr enten: minder luchtwegproblemen

Sinds de verplichte enting tegen ibr in Vlaanderen signaleren de dierenartsenpraktijken er minder problemen bij kalveren met luchtweginfecties, aldus Evelien Forrez van DGZ. 'We zien ook dat entingen tegen pinkengriep en bvd opgang vinden en daarmee verhoogt de weerstand van de dieren.'

Luchtwegproblemen behoren overigens bij oudere kalveren – met name in het najaar – nog steeds tot de meest

schadelijke ziekten. Volgens Forrez luidt het advies om stress en weerstandvermindering te voorkomen, want juist bij stress of verminderde weerstand kunnen ziekteverwekkers toeslaan. In de huisvesting is het bovendien belangrijk dat er een scheiding van leeftijden is. 'Kalveren van twee weken mogen geen neus-aan-neuscontact maken met kalveren van drie maanden oud', voegt Forrez nog toe.

eerder schakelen, er wordt te lang te hard doorgevoerd.' Het advies is verdunnen naar 850 vem en 15 procent eiwit. 'Rond de leeftijd van één jaar kan de krachtvoergift naar nul.'

Van Engelen is voorzichtig met eiwit. 'Ik zie liever 14 procent in het rantsoen. Te veel eiwit werkt negatief op de eicelkwaliteit.' Hij heeft de ervaring dat de pinken dan ook de tocht minder goed laten zien. 'Voor je het weet ben je weer een maand later. Daarom adviseren we ook om bij dertien maanden al te beginnen met insemineren.'

Bij ABZ Diervoeding werken ze voor het bepalen van het beste inseminatiemoment het liefst met de hoogtemaat. 'Je moet een pink beoordelen op glans, conditie en pensontwikkeling. Het moet geen gemest dier worden met veel kilo's', legt Van Engelen uit. Agrifirm onderschrijft dat. 'Kleine, vette dieren halen de kilo's wel, maar dat wil je niet. Aan de andere kant zijn er ook sterk ontwikkelde, maar jongere pinken die je juist wel wilt insemineren', licht Van Boheemen toe. 'We beoordelen de jongveeopfok op groei in hoogtemaat. Daarmee krijg je ook nog eens meer uniforme koppels.'

Afhankelijk van de genetische basis van de veestapel varieert het beste moment van insemineren bij 1,30 tot 1,40 meter. 'Met een krijtstreep op de stalmuur is in één oogopslag te bepalen of een pink geïnsemineerd kan worden.'

Weidegang na dracht

Uiteindelijk heeft de drachtige pink een conditiescore van 2,5 tot 2,75, weegt ze tussen 370 tot 400 kilo bij inseminatie en heeft ze een borstomvang van 164 tot 165 centimeter. Pas dan is ook weidegang een optie, vindt Van Werven. 'Wanneer je wilt dat de pinken op 24 maanden kalven, past weidegang niet in de eerste 15 maanden. Bovendien is opstallen makkelijker met de tochtdetectie én economisch gezien aantrekkelijker.'

Eenmaal drachtig luidt het rantsoenadvies: probeer de conditiescore gelijk te houden met een transitierantsoen, geeft Hilbrands aan. Met 15 procent eiwit en 850 vem, aldus Van Werven. 'De ontwikkeling van de pink en het embryo zijn afhankelijk van eiwit', zegt ook Van Boheemen. 'En huisvest de laatste twee maanden voor het kalven de pinken bij de droge koeien', voegt Van Engelen toe. Het doel is kalven op 24 maanden, 570 kilo gewicht en een hoogtemaat variërend van 1,42 tot 1,50 meter. Klaar voor een lang en productief leven. |